

Ärendet

Tillsyn av kommunal vuxenutbildning i Lapplands kommunalförbund, Lapplands lärcentra i Gällivare.

Beslut

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Lapplands kommunalförbund avseende brister rörande att huvudmannen ser till att de nationella proven används och genomförs i enlighet med författningarnas krav inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå i kurser där nationella prov ska genomföras. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar även ärendet i den del det avser att elever deltar i alla delar av ett nationellt prov.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under vårterminen 2025 en tematisk tillsyn för att kontrollera om de verksamheter som ingår i tillsynen uppfyller kraven i författningarna beträffande att nationella prov används och genomförs i kurser på gymnasial nivå där nationella prov är obligatoriskt. Tillsynen avgränsas till de kurser som huvudmannen bedriver i egen regi.

Tillsynen av kommunal vuxenutbildning i Lapplands kommunalförbund, Lapplands lärcentra i Gällivare har genomförts genom besök i verksamheten den 23 april 2025. Som en del av tillsynen har intervjuer med lärare och rektorn genomförts. Vidare har dokumentation granskats bland annat uppgifter gällande elevers deltagande i de nationella proven. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Avstående från ingripande

De nationella proven används och genomförs

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av det skriftliga underlag som Skolinspektionen tagit del av samt av intervjuer med lärare och rektorn framgår att de nationella proven generellt sett genomförs i samtliga kurser på gymnasial nivå där det är obligatoriskt. Med ett undantag har nationella prov genomförts i samtliga kurser som avslutats under hösten 2024 och våren 2025 och det finns en planering för genomförande av nationella prov i de kurser som pågår under våren 2025. Dock framgår av intervju med lärare och rektorn att det vid ett tillfälle, då nationellt prov skulle genomföras med två elever i ämnet matematik i januari 2025, användes en provversion där datum för senaste användning hade passerat och som därmed inte är en giltig provversion. Därmed är det inte ett giltigt nationellt prov som genomförts och kan inte heller rapporteras in till Statistiska centralbyrån. Vidare framgår av intervjuerna att detta var ett misstag och att rutinerna i verksamheten därefter justerats så att det inte ska hända igen. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår även att lärarinformationen för respektive prov följs, exempelvis gällande att lärare närvarar vid muntliga delprov och att uppsatsdelar skrivs på digital enhet. Vid provtillfällena säkerställs att eleverna inte använder andra verktyg än de som är tillåtna, exempelvis genom att ett digitalt provverktyg används för de delprov som genomförs digitalt samt att mobiltelefoner och smarta klockor lämnas in.

Rättslig reglering

Enligt förordningen om vuxenutbildning ska nationella prov användas inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå i de kurser som anges i 10 a § och inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare. Syftet med proven är att stödja betygssättningen (4 kap. 10 § förordningen om vuxenutbildning i dess lydelse enligt SFS 2017:1109)

Enligt förordningen om vuxenutbildning ska vidare nationella prov användas inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå i engelska kurserna 5 och 6, matematik kurserna 1–4 och svenska kurserna 1 och 3 eller svenska som andraspråk kurserna 1 och 3. Proven ska vara uppdelade i delprov som genomförs på vissa dagar eller under vissa perioder. (4 kap. 10 a § första och andra styckena förordningen om vuxenutbildning i dess lydelse enligt SFS 2017:1109)

Enligt förordningen om vuxenutbildning ska eleven skriva uppsatserna i de nationella proven i engelska och svenska eller svenska som andraspråk inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå på dator eller annan digital enhet. Rektorn får besluta att eleven inte behöver skriva uppsatserna i proven på dator eller annan digital enhet, om det finns särskilda skäl. (4 kap. 10 b § förordningen [2011:1108] om vuxenutbildning)

Av Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2013:19) om hantering och genomförande av nationella prov i pappersformat framgår att bestämmelser om nationella prov finns bland annat i 4 kap. förordningen om vuxenutbildning.

Av Skolverkets föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov i pappersformat framgår även att rektorn ansvarar för att bestämmelserna i föreskrifterna följs. Rektorn får inte överlåta sitt ansvar enligt första stycket. (3 § Skolverkets föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov i pappersformat)

Enligt Skolverkets föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov i pappersformat ska skolenheten ha rutiner så att eleverna genomför ett prov på ett likvärdigt sätt och på ett sådant sätt att ett prov kan användas som underlag vid en bedömning av elevernas kunskaper i det ämne eller den kurs som provet avser. Vid provgenomförandet ska eleverna ha tillgång till sådant material som anges i lärarinformationen för varje prov. I lärarinformationen anges vilka hjälpmedel som är tillåtna. Mobiltelefon eller annan elektronisk utrustning är inte tillåtna hjälpmedel, om inte annat särskilt anges i lärarinformationen. (18 § Skolverkets föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov i pappersformat)

Enligt Skolverkets föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov i pappersformat ska eleverna genomföra ett prov på det sätt som anges i lärarinformationen för provet. (19 § Skolverkets föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov i pappersformat)

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen i ärendet framkommer att det vid ett tillfälle för två elever använts ett ogiltigt prov, vilket innebär att dessa elever inte genomfört ett nationellt prov i enlighet med gällande föreskrifter och att Lapplands kommunalförbund inte lever upp till författningarnas krav i denna del. Dock framgår av utredningen att detta åtgärdats och att rutiner tagits fram för att säkerställa att giltiga provversioner används.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § p. 2 skollagen avstå från att ingripa om den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse. Lapplands kommunalförbunds verksamhet uppfyller inte författningarnas krav vad gäller genomförande av nationella prov. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom att rutiner tagits fram för att säkerställa att giltiga provversioner används. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Område utan konstaterad brist

Elever deltar i alla delar av ett nationellt prov

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av det skriftliga underlag som Skolinspektionen tagit del av samt av intervjuer med lärare och rektorn framgår att samtliga elever som läser kurser på gymnasial nivå med obligatoriska nationella prov genomför de nationella proven. Lärarna sätter stor vikt vid de nationella proven och eftersom kurserna i hög grad består av en kursdeltagare bokas en ny tid in om en elev exempelvis är sjuk. Rektorn har inte fattat något beslut om att en elev inte behöver genomföra de nationella proven.

Rättslig reglering

Enligt förordningen om vuxenutbildning ska nationella prov användas inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå i de ämnen på de nivåer som anges i 10 a § och inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare i de kurser som anges i samma paragraf. Syftet med proven är att stödja betygssättningen. När nationella prov används ska eleverna delta i alla delar av proven. Rektorn får besluta att en elev inte behöver delta i ett nationellt prov eller i någon eller några delar av ett sådant prov, om det

finns särskilda skäl. (4 kap. 10 § Förordningen om vuxenutbildningen i dess lydelse enligt SFS 2017:1109)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas även i denna del.

X Malin Lundquist

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Lundquist

X Maja Beckman

Föredragande
Signerat av: Maja Beckman